

18.

Dobro i radość wynikające ze wspólnej zabawy

I. PROSPEKT WARTOŚCI

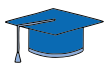
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność budowania relacji

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Wrażliwość na drugiego człowieka

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Problem samotności i wyobcowania młodych ludzi na spotkaniach, imprezach, wycieczkach itp.
- Dobre sposoby na udaną zabawę.
- Kultura zabawy.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Gospodarz domu jest odpowiedzialny za serdeczną i przyjazną atmosferę spotkania.
- Wspólna zabawa integruje wszystkich z mojej klasy.
- Podczas zabawy nikt nie powinien zostać pominięty.

Zasady

- Szczególnie życzliwy kontakt nawiązuję z osobami, które na wspólnej imprezie czy podczas zabawy czują się zagubione i osamotnione.
- Na spotkaniach nie zamykam się w gronie znajomych, ale życzliwie przyjmuję do towarzystwa nowe osoby.
- W czasie wspólnej zabawy, bez względu na własne opinie i antypatie, nie okazuję niechęci wobec innych.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Nie można odmawiać młodemu człowiekowi prawa do zabawy, rozrywki, wypoczynku.
- Muzyka czy zabawy młodzieży nie muszą być zbieżne z gustami dorosłych; nie powinny jednak burzyć harmonii i wyzwalać agresji.
- Przelotne kontakty i relacje nastolatków na imprezach wymagają oceny i czujności ze strony rodziców.

Zasady

- Orientuję się, kim są znajomi, z którymi spotyka się dorastające dziecko w czasie wolnym.
- Spotkania, które organizuję ze znajomymi, są dla dzieci przykładem dobrej zabawy.
- Podsuwam dzieciom pomysły na dobrą zabawę z rówieśnikami.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Nie można ignorować problemu używek na imprezach szkolnych.
- Należy zatroszczyć się o odpowiednie miejsce do zabawy i właściwy czas.

- W czasie wolnym obowiązują normy moralne.

Zasady

- Nie narzucam uczniom swoich pomysłów, ale reaguję, gdy sposób zabawy jest niewłaściwy.
- Uczę młodych ludzi kulturalnej zabawy, która ma służyć rozwojowi człowieka¹.
- Daję uczniom odczuć, że cieszę się z ich dobrej zabawy.
- Także w czasie zabawy, pamiętam o obowiązujących normach moralnych i nie gorszę młodych ludzi.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Jedną z zabaw tanecznych niech będzie okazją do przeprowadzenia nauki tańca dla dziewcząt i chłopców. W trakcie imprezy, co pewien czas, przeprowadza się losowanie, w czasie którego każdy chłopiec, a następnie dziewczynka otrzymują bilet z wypisanym imieniem partnerki lub partnera do następnego tańca. Losy zmieniają się tak, by każdy tworzył parę taneczną. Kolejnym zadaniem zapisanym na karneciku może być powiedzenie miłego słowa do partnerki, partnera w tańcu.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Młodzież potrafi bawić się w sposób kulturalny i pozbawiony agresji. Doświadczają tego, że zabawa może być okazją do poznania nowych osób. Dostrzegają, że zaangażowanie wszystkich w zabawę, uczyni ją pełniejszą i bogatszą. Zabawa przestaje być polem do rywalizacji i używania innych. Młodzi ludzie potrafią planować swoje codzienne obowiązki tak, by znaleźć czas na relaks i zabawę z przyjaciółmi.

1.10. ZAGROŻENIA

Młodzi ludzie często traktują zabawę jako formę rekompensaty za trudności i stresy, jakich doświadczają i korzystają z niej w sposób niewłaściwy. W ten

¹ „Rozumność polega z jednej strony na ustalaniu odpowiedniej długości czasu wolnego, z drugiej strony na mądrym jego planowaniu, by służył osiągnięciu ubogacających człowieka wartości”. M. Ostrowski, *Czas wolny*, w: *Encyklopedia nauczania społecznego Jana Pawła II*, red. A. Zwoliński, wyd. Polwen, Radom 2003, s. 86.

sposób dochodzi do niewłaściwych, agresywnych zachowań pociągających za sobą przykre konsekwencje. W trakcie imprez młodzi ludzie nastawieni są wyłącznie na zaspokajanie egoistycznych przyjemności. Nie liczą się z potrzebami innych. W skrajnych przypadkach miernikiem dobrej zabawy stają się dla nich papierosy, alkohol, narkotyki. Odurzenie spowodowane używkami powoduje mylne wrażenie luzu i otwarcia, które w konsekwencji nie buduje, ale niszczy relacje międzysobowe.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Wspólne spędzanie wolnego czasu, budowanie relacji poprzez zabawę to nieodzowne elementy wychowania. Dla właściwego rozwoju psychofizycznego, emocjonalnego i społecznego młodego człowieka ważny jest czas odpoczynku. Czas zabawy i swobodnego bycia z rówieśnikami, rodzeństwem i rodzicami. Nie tylko nauka i praca kształtują charakter młodego człowieka, kształtuje się on także w czasie zabawy. To wtedy młodzież może zawrzeć pierwsze znajomości, sympatie. W czasie zabawy właśnie ma możliwość uspołecznienia się

i zdrowej rywalizacji. Uczy się dzielić z innymi swoimi rzeczami, jak chociażby hulajnogą, rowerem, piłką.

Grupa rówieśnicza, ale także rodzina, a w niej w sposób szczególny rodzeństwo uczą szukania kompromisów, rozwiązań akceptowalnych przez wszystkich uczestników wspólnej zabawy. Dzieci, którym dorośli zapewniają poczucie bezpieczeństwa i budują poczucie własnej wartości łatwiej reagują na konflikty z rówieśnikami. Należy zachęcać młodzież do wspólnej zabawy. Wspierać, gdy coś im się nie uda. Kontrolować to czy relacje między rówieśnikami są właściwe i oparte na szacunku, tak by nikt nie był poniżany i dyskryminowany.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Pan Tadeusz Adama Mickiewicza to piękny poemat o Polsce, w którym autor wyraził swoją tęsknotę za ojczyzną. Opisuje w nim barwnie i rozległe życie polskiej szlachty. Opisany w *Panu Tadeuszu* Dwór w Soplicowie jest przykładem

gospodarstwa kultywującego tradycję. Sędzia to dobry gospodarz, prawdziwy patriota; podtrzymuje staropolskie zwyczaje i obyczaje. Jednym ze szlacheckich obyczajów na dworze Sopliców jest grzybobranie.

W prezentowanym fragmencie widzimy uczestników grzybobrania, którzy pochłonięci z góry przydzielonymi im rolami oddają się tej ucieście. Zbieranie grzybów, zgodnie z opisem Adama Mickiewicza, to nie tylko praca, ale przede wszystkim zabawa, zorganizowana według ściśle określonych reguł. I tak, ustalona była kolejność poruszania się po lesie, najpierw szły dzieci, potem panny, a pół kroku za nimi piękni panowie; z góry wiedziano także jakie grzyby zbiera każda z grup.

Grzybów było w bród: chłopcy biorą krasnolice,
Tyle w pieśniach litewskich sławione lisice,
Co są godłem panieństwa: bo czerw ich nie zjada,
I dziwna; żaden owad na nich nie usiada.
Panienki za wysmukłym gonią borowikiem,
Którego pieśń nazywa grzybów pułkownikiem.
Wszyscy dybią na rydza; ten wzrostem skromniejszy
I mniej sławny w piosenkach, za to najsmaczniejszy, [...]
Ni wilczych, ni zajęczych nikt dotknąć nie raczy,
A kto schyla się ku nim, gdy błąd swój obaczy,
Zagniewany, grzyb złamie albo nogą kopnie,
Tak szpecąc trawę, czyni nieroztropnie.

A. Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, cyt. za: A. Klimowicz, M. Derlukiewicz, *Nowe Słowa na start! Podręcznik do języka polskiego dla klasy piątej szkoły podstawowej*, wyd. Nowa Era, Warszawa 2018, s. 167.

W Polsce zwyczaj zbierania grzybów jest nadal obecny. Rodzice mogą zachęcić swoje dzieci do wspólnej wyprawy do lasu. Jeśli w tradycjach rodzinnych jest obecny zwyczaj grzybobrania, to wystarczy go kultywować, przekazując dobre wzorce młodemu pokoleniu. Fragment o grzybobraniu był omawiany również przy wartości wspólnej pracy. Jednak wspólne zbieranie grzybów, wyprawa do lasy, poznawanie nowych gatunków w oparciu o wiedzę dorosłych lub z pomocą leksykonu grzybów, to także sposób na wspólne spędzenie sobotniego przedpołudnia i dobrą zabawę.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Nie istnieje jednak żadna sprzeczność między radością chrześcijańską a prawdziwymi radościami ludzkimi. Przeciwnie, te ostatnie znajdują swą pełnię i najgłębszy fundament właśnie w radości uwielbionego Chrystusa (por. Dz 2,24-31), który jest doskonałym obrazem i objawieniem człowieka wedle zamysłu Bożego.

DD 68.

Jeżeli pragniecie, ażeby tajemnica Kany Galilejskiej miała znaczenie również dla was, by łaska tamtego dnia trwała w was i wydawała owoce szczęścia – zaproście Jezusa! Zaproście Go do waszych serc. Zaproście Go do waszych rodzin. Niech będzie pierwszym Gościem waszych radości i trosk. Co dnia Go zapraszajcie razem z Maryją pod dach waszego domu. Gdzie gości Jezus, tam jest i prawdziwe wesele.

Jan Paweł II, *Zaproście Jezusa. Przemówienie do młodzieży zgromadzonej na Polach Lednickich*, Watykan, 18.05.2002, w: tegoż, *Wyptnij na głębie. Ojciec Święty do młodych Polaków*, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2006, s. 234.

Jakiś czas temu pewien przyjaciel zapytał mnie, co widzę, gdy myślę o człowieku młodym. Moja odpowiedź brzmiała: „Widzę chłopca lub dziewczynę, którzy szukają własnej drogi, którzy nieomal unoszą się nad ziemią, patrzą na świat i spoglądają na horyzont oczami przepelnionymi nadzieją, mają plany na przyszłość, ale i złudzenia. Młody człowiek chodzi na dwóch nogach jak dorosły, ale w odróżnieniu od dorosłych, którzy stojąc, trzymają nogi koło siebie, on zawsze ma jedną wysuniętą, gotów ruszyć, wystartować. Zawsze kieruje się do przodu. Mówić o młodych to mówić o obietnicach, a zatem o radości. Młodzi mają wiele siły, są zdolni patrzeć z nadzieją. Młody człowiek żyje obietnicą życia, ma w sobie pewien stopień wytrwałości: ma dość szaleństwa, aby móc się łudzić, i dość zdolności, by móc się wyleczyć z rozczarowań, jakie mogą stąd wynikać”.

ChV 139.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Trzeciego dnia odbywało się wesele w Kanie Galilejskiej i była tam Matka Jezusa. Zaproszono na to wesele także Jezusa i Jego uczniów. A kiedy zabrakło wina, Matka Jezusa rzekła do Niego: „Nie mają już wina”. Jezus Jej odpowiedział: „Czyż to moja lub twoja sprawa, Niewiasto? Czy jeszcze nie nadeszła godzina moja?” Wtedy Matka Jego powiedziała do sług: „Zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie”. Stało zaś tam sześć stągwi kamiennych przeznaczonych do żydowskich oczyszczeń, z których każda mogła pomieścić dwie lub trzy miary. Jezus rzekł do sług: „Napełnijcie stągwie wodą!”. I napełnili je aż po brzegi. Potem powiedział do nich: „Zaczerpnijcie teraz i zanieście staroście weselnemu!”. Ci więc zanieśli. Gdy starosta weselny skosztował wody, która stała się winem – nie wiedząc, skąd ono pochodzi, ale słudzy, którzy czerpali wodę, wiedzieli – przywołał pana młodego i powiedział do niego: „Každy człowiek stawia najpierw dobre wino, a gdy się napiją, wówczas gorsze. Ty zachowałeś dobre wino aż do tej pory”. Taki to początek znaków uczynił Jezus w Kanie Galilejskiej. Objawił swoją chwałę i uwierzyli w Niego Jego uczniowie. Następnie On, Jego Matka, bracia i uczniowie Jego udali się do Kafarnaum, gdzie pozostali kilka dni.

J 2,1-12;
por. 1 Krn 13,6-8;
Mk 6,22-25.

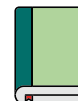
3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Błogosławieństwa odsłaniają cel życia ludzkiego, ostateczny cel czynów ludzkich: Bóg powołuje nas do swojego własnego szczęścia. Powołanie to jest skierowane do każdego osobiście, ale także do całego Kościoła, nowego Ludu tych, którzy przyjęli obietnicę i żyją nią w wierze.

KKK 1719;
por. 736; 832.

IV. LITERATURA

- Blanco L., Carbonell S., *Wartości w życiu rodziny. Ponad 100 zabaw rozwijających wrażliwość na wartości ogólnoludzkie*, tłum. P. Szufliński, wyd. Jedność, Kielce 2017.
- Bronikowski M., Muszkieta R., *Zabawy i gry ruchowe w wychowaniu fizycznym*, wyd. Akademia Wychowania Fizycznego, Poznań 2000.
- Carroll L., *Alicja w Krainie Czarów*, tłum. A. Marianowicz, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2005, s. 6-107.
- Flemming I., Fritz J., *Zabawy ruchowe dla dzieci od 6-10 lat*, tłum. M. Jałowiec, wyd. Jedność, Kielce 2001.
- Franciszek, *Posynodalna adh. Christus vivit. Do młodych i całego Ludu Bożego*, Wydawnictwo M, Kraków 2019.
- Fuchs B., *Gry i zabawy na dobry klimat w grupie*, tłum. M. Jałowiec, wyd. Jedność, Kielce 2009.
- Gawryluk B., *Dziewczynka z fotografii*, cyt. za: A. Klimowicz, M. Derlukiewicz, *Nowe Słowa na start! Podręcznik do języka polskiego dla klasy piątej szkoły podstawowej*, wyd. Nowa Era, Warszawa 2018, s. 79-80.
- Gerhardt E., *Grzyby. Wielki ilustrowany przewodnik*, tłum. S. Łukomski, wyd. Klub dla Ciebie, Warszawa 2006.
- Griesbeck J., *Zabawy dla grup*, tłum. M. Jałowiec, wyd. Jedność, Kielce 2003.
- Grün A., Robben R., *Ustalać granice, szanować granice*, tłum. E. Piasta, wyd. Jedność, Kielce 2006.
- Hauk D., *Łagodzenie konfliktów w szkole i w pracy z młodzieżą. Poradnik do treningu mediacji*, tłum. M. Jałowiec, wyd. Jedność, Kielce 2006.

- Jan Paweł II, *List apostolski Dies Domini do biskupów, kapłanów i wiernych o świętowaniu niedzieli*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 3, *Listy*, Wydawnictwo M, Kraków 2007, s. 450-487.
- Jan Paweł II, *Zaproszenie Jezusa. Przemówienie do młodzieży zgromadzonej na Polach Lednickich*, Watykan, 18.05.2002, w: tegoż, *Wypluć na głębię. Ojciec Święty do młodych Polaków*, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2006, s. 233-234.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Maleszka A., *Magiczne drzewo. Czerwone krzesło*, wyd. Znak, Kraków 2015.
- Mickiewicz A., *Pan Tadeusz*, cyt. za: A. Klimowicz, M. Derlukiewicz, *Nowe Słowa na start! Podręcznik do języka polskiego dla klasy piątej szkoły podstawowej*, wyd. Nowa Era, Warszawa 2018, s. 164-170.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Portmann R., *Gry i zabawy kształtujące pewność siebie*, tłum. M. Rita, wyd. Jedność, Kielce 2001.
- Thorsten B., *Zabawy ułatwiające nawiązywanie kontaktów. Dla kreatywnych grup i kółek teatralnych*, tłum. M. Jałowiec-Sawicka, wyd. Jedność, Kielce 2002.
- Twain M., *Przygody Tomka Sawyera*, tłum. M. Kędroń, B. Ludwiczak, wyd. Greg, Kraków 2016.
- Vopel K.W., *Nie samym chlebem... Eksperymenty dla młodzieży wyjaśniające znaczenie wartości*, tłum. M. Jałowiec-Sawicka, wyd. Jedność, Kielce 2003.
- Vopel K.W., *Przerwa, która daje siłę*, tłum. M. Jałowiec, wyd. Jedność, Kielce 2003.

